

Investorská zpráva o archeologickém dozoru v Plzni- Újezdě, okr. PM

Vedoucí výzkumu: Mgr. Andrea Junková

Západočeské muzeum v Plzni

oddělení prehistorie

2019

1. Okolnosti a průběh výzkumu

Na základě objednávky společnosti IKO stavby s.r.o. byl proveden archeologický dozor při skrývce v Plzni-Újezdě, okr. PM. Záchranný archeologický dozor a výzkum probíhal v souladu s průběhem zemních prací v měsíci květnu roku 2019.

Při kontrole skryté plochy byly dne 7. května zjištěny tři drobné zahloubené objekty, které byly prozkoumány a 9. května zaměřeny. Další kontrola skryté plochy byla provedena dne 20. května a byl na ní zjištěn zahloubený propálený objekt, který byl ve dnech 23. a 27. května archeologicky prozkoumán a zdokumentován.

2. Přírodní podmínky na lokalitě

Zkoumaná lokalita se nachází v obci Újezd, okres Plzeň-město. Zachycená oblast leží na západním až jihozápadním svahu v nadmořské výšce 344-350 m. n. m.

Podle geomorfologického členění náleží oblast Plzně-Újezda do Rokycanské pahorkatiny, která je částí Švihovské vrchoviny, z podsoustavy Plzeňské pahorkatiny a je vytvořena převážně na ordovických zvrásněných klabavských břidlicích, méně na proterozoických břidlicích s buližníky (*Demek a kol. 1987, 437*). Leží v okrsku Rokycanské kotliny, která se vyznačuje plochým georeliéfem, který jen mírně rozčleňuje mělká údolí vodních toků se širokými nivami (*Bína-Demek 2012, 222-224*). Jedná se o zarovnaný povrch umístěný na rozhraní diabasů a diabasových tufů, břidlic a spodního vestfálu (*Geologická mapa ČSSR, list M-33-XX Plzeň, 1960*).

Podle rekonstrukční geobotanické mapy se lokalita nachází v pásu dubo-habrových hájů, nepatrně zasahuje do subxerofilních doubrav (*Geobotanická mapa ČSSR, list M-33-XX Plzeň, 1969*). Klimaticky patří území do oblasti MT 11 s dlouhým, teplým a suchým létem a krátkou, mírně teplou a velmi suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky (*Quitt 1971, 13*). Podle půdní mapy České republiky (*Tomášek 2000*) se lokalita nachází na hnědých půdách se surovými půdami.

3. Dosavadní archeologické poznání lokality

Z okolí sledované lokality pochází několik archeologických nalezišť. Mohylová pohřebiště byla zjištěna na poli a v lesíku východně od obce, blíže obci Zábělá, další pochází i z obce a na základě nálezů je můžeme datovat do doby bronzové a do halštatské mohylové kultury doby železné. Pravěké sídlištní nálezy byly zjištěny na poli východně od obce. Rozsáhlé rovinné sídliště z pozdní doby halštatské až časně doby laténské bylo prozkoumáno v ulici „Na Dražkách“.

4. Nálezová situace

Během archeologického dozoru v Újezdě, okr. Plzeň-město bylo zjištěno šest zahloubených objektů.

Objekt 1 představovala oválná prohlubeň o rozměrech 108x86 cm s delší osou SV-JZ mísovitého tvaru s maximálním zahloubením 12 cm s hnědou hlinitou výplní. Nalezeny v ní byly zlomky pravěké keramiky a mazanice.

Objekt 2 tvořila jamka půlkruhového tvaru o rozměrech 34x28 cm s delší osou Z-V se šikmými stěnami a rovným dnem zahloubeným 18 cm. Výplň byla tmavě šedá uhlíkatá, ze vzorků na plavení bylo získáno menší množství uhlíků.

Objekt 3 byla kúlová jamka o průměru 40 cm se šikmými stěnami a mísovitým dnem zahloubeným maximálně 24 cm. Výplň měla šedou hlinitou až hlinito-kamenitou s uhlíky. Získáno z ní bylo malé množství pravěkých fragmenů keramiky.

Objekt 4 tvořila nepravidelná jáma, která byla na severu porušena objektem 5. Rozměry dosahovaly 3,20x3,30 m. Byl zkoumán ve dvou protilehlých čtvrtinách, nacházela se v nich popálená vrstva s kameny a maznicové bloky. Od severovýchodu k jihozápadu byla poškozena masivní meliorací. Na východě se rozšiřovala do dvou laloků s kúlovými jamkami o průměru 30 cm se zahloubením 34 a 54 cm. Po odstranění propálené vrstvy, mazanicového bloku a kamenů byla zjištěna zásobní jáma hluboká 70 cm, ze které byly odebrány vzorky na plavení (zjištění obilek). Následně byly dokopány i další dvě čtvrtiny. Z oranžové propálené vrstvy i z hnědošedé vrstvy pochází zlomky keramiky, mazanice a drtidla. Keramické fragmenty je možné datovat do doby halštatské (800-400 př. n. l.).

Objekt 5 na severu až severovýchodě zasahoval do objektu 4. Byl zachycen v délce 1,4 m (západ-východ), další část byla odebrána meliorací. Měl šikmé stěny a dno zahloubené 22 cm. Výplň byla šedohnědá hlinitojílovitá a pochází z ní malé množství zlomkové keramiky datovatelné do pravěku.

Objekt 6 se nacházel jižně od objektu 4. Jednalo se o kúlovou jamku o průměru 30 cm se šikmými stěnami a mísovitým dnem zahloubeným 20 cm. Výplň byla středně šedá hlinitojílovitá. Nebyly v ní zjištěny žádné nálezy.

5. Závěr

Během archeologického výzkumu v Újezdě, okr. Plzeň-město bylo prozkoumáno šest zahloubených objektů, které je na základě keramických zlomků získaných z výplní objektů možné datovat do doby halštatské (800-400 př. n. l.) a rámcově do pravěku.

Archeologický výzkum tak rozšiřuje naše znalosti o pravěkém osídlení této lokality.

Seznam použité literatury:

Bína, J. – Demek, J. 2012: Z nížin do hor. Geomorfologické jednotky České republiky. Praha.

Demek, J. a kol. 1987: Hory a nížiny. Praha.

Geobotanická mapa ČSSR, list M-33-XX Plzeň, 1969.

Geologická mapa ČSSR, list M-33-XX Plzeň, 1960.

Quitt, E. 1971: Klimatické oblasti Československa. *Studia geographica* 16. Brno.

Tomášek, M. 2000: Půdy České republiky. Praha.

Seznam fotografií:

Foto 1: Újezd, okr. PM: Celkový pohled na skrytou plochu (A. Junková)

Foto 2: Újezd, okr. PM: Objekty 1-3 (A. Junková)

Foto 3: Újezd, okr. PM: Objekt 4, povrch (A. Zelenka)

Foto 4: Újezd, okr. PM: Objekt 4, propálená vrstva (A. Zelenka)

Foto 5: Újezd, okr. PM: Objekt 4, propálená vrstva (A. Zelenka)

Foto 6: Újezd, okr. PM: Objekt 4, zásobní jáma (A. Zelenka)

Foto 1: Újezd, okr. PM: Celkový pohled na skrytou plochu (A. Junková)

Foto 2: Újezd, okr. PM: Objekty 1-3 (A. Junková)

Foto 3: Újezd, okr. PM: Objekt 4, povrch (A. Zelenka)

Foto 4: Újezd, okr. PM: Objekt 4, propálená vrstva (A. Zelenka)

Foto 5: Újezd, okr. PM: Objekt 4, propálená vrstva (A. Zelenka)

Foto 6: Újezd, okr. PM: Objekt 4, zásobní jáma (A. Zelenka)